

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opredan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani
Franciška ulica št. 6/1.,
Učiteljska tiskarna.

Pozdrav sodrugom in sodružicam!

Pozdravljeni, ki prihajate na Dan
»Svobode« v belo Ljubljano! Dan
svobode, ne svobode, marveč dan
manifestacije proletariata, ki z vo-
svojo dušo hrepeni po kulturnem na-
predku našega naroda. Človeštva,
da si potem njeva pribori pravo
svobodo, v kateri edino je srečna
bodočnost človeštva.

Pozdravljeni vsi, ki ste prispeli
s severa in juga, z zahoda in vzhoda
Jugoslavije, da proslavite dan
»Svobode« in si podaste ob tej pri-
lični roke.

»Dan Svobode« bodi dan zbli-
žanja, dan zedinjenja, dan okretnosti
proletariata. »Dan Svobode« bodi
dosvečen tej ideji: zavedajmo se vsi
te svoje dolžnosti in zmožnosti se

gesla, ki ga nam je zaklical Marks:
Proletarci vseh dežel, združite se!
Ni med nami razlike v enem:
Vsi hočemo svobodo, vsi hočemo
napredek, vsi srečo trpečemu člo-
veštvu: v temu smo edini. To je vez,
ki nas druži in nas mora združiti,
ker le krepkemu pripada bodočnost.
In bodočnost ljudstva je hočemo.

Podajmo si roke in naprej!
Tak vam pozdrav mili gostje,
bratje in sestre!
Dan svobode!
Dan proletariata!
Pozdrav!

Politične stranke v Italiji.

Arbeiterzeitung poroča iz Rima z dne
5. avgusta:

Dan 1. avgusta je za Italijo usodni dan,
ker uvala oficijelno konec ene politične
zmešnjave, ki jo imenujejo transformizem.
Z zmago levice nad desnico, ki se je izvrši-
la leta 1876, ne na podlagi parlamentarnih
novih volitev, marveč s tem, da so osebe
prestopale iz ene stranke v drugo so se
v Italiji takorekoč pričele zabrisavati meje
med posameznimi strankami, kar je za tu-
ceja jako neprijetno, ker se zaradi tega težko
orjantira v političnem življenju dežele. To
zabrisanje karakterističnih znakov, posa-
meznih strank, ki se komaj še razločujejo
po čem drugem kakor po ministerijalizmu
in antiministerijalizmu, je doseglo svoj vr-
hunec v prejšnjem Giolittijevem minist-
stvu, v katerem pravzaprav sploh ni bilo
več strank, marveč le znamenita »Unani-
mita più una«, ministerijalna masa, ki je
asimilirala vse stranke razen socializmov.
In prav pod Giolittijem se ta situacija zo-
pet končava. Ze sistem volitev po listah je
postavil stranke v ospredje in s tem od-
tegnil osebam, ki so izven strank, možnost,
če imajo osebno tudi mnogo pristašev, da
bi se oprli na volilstvo. Danes je potrebo-
no, ker se osnivalo stalne parlamentarne
komitije v zmislu proporcionalnega zastop-
stva strank, da je vsak poslanec pripadnik
te ali ene oficijelne politične stranke in ne
more več biti del mase, s katero se mora
vlada ob vsakem odločilnem glasovanju
pogajati.

Tudi prej so imeli v Italiji stalne zbor-
nične odbore, takoimenovane »uffici«, ki
so se prej posvetovale o zakonih, petičijah,
predlogih itd., toda bili so izsrečani ter so
predstavljali le nepopolno sliko parlamen-
ta. Današnje stalne komitije, ki jih je de-
vet (proti dvajsetim v Franciji in dvain-
dvajsetim v Zedinj. državah), se sestav-
ljajo iz posameznih strank, katerih vsaka
ima pravico poslati na dvajset poslancev
po enega člana v komisijo.

Tako spoznamo končno oficijelno raz-
vrstitev strank v Italiji, ki je ni bilo že od
Depresina. Pri vsem tem pa tudi ne manjka
presenečenj. Da je oficijelna socialistična
stranka štela po smrti sodruka Bettina nad
155 mandator, je bilo znano, enako velikost
klerikalne stranke, ki je imela 99 poslan-
cev, »Liberalna demokracija« je štela 87
članov. Da jo označimo, povejmo, da so te
frakciji pripadali Giolitti, Orlando in Lu-
zatti; to je nekaka napredna stranka. Tretja
najmočnejša stranka je radikalna, ki je
kljub silnim premenbam v Italiji med naj-
bolj trdnimi; sedaj ima 57 mandator. Pre-
cej močna je tudi liberalna stranka, ki bi
jo v drugih državah imenovali konservativ-
no, dočim pomeni v Italiji protiklerikalno
ali vsaj neklerikalno stranko. Tukaj je
združenih okoli Salandra 23 resnih mož.
Kurijozum strank pa je skupina »obnovi-
teljev«, nekdanjih vojni zvezarjev, ki so
večinoma med vojno lepo doma ostali in
delali kupčije. Ta skupina šteje 33 članov,
med njimi tri prejšnje socialiste: Susi,
Drago in Zerboglio, dalje trgovec De Viti
de Marco in krščanski sindikalist Ciriari.
Zelo se je skrčla skupina reformistov, ki
šteje le 18 poslancev. Tej stranki so odmrli
trije člani: Bisolatti, De Felice in Pigna-
tari, trile so prestopili k frakciji »obnovi-
teljev«, dva (Giolitti in Sanbuli) k »mešani
skupini«. Končno imamo še kot zgodovins-
ki ostanek deset pravevinskih republikancev,
ki potrpežljivo čakajo na republiko, ki jo
pričakujejo od vsakega puča v Romaniji
ali Markah, od katerih je bil zadnji v Jak-
nu kot člen te verige, ki zbujala v njih upa-
nje. Zanimiva je tudi skupina divjakov, ki
jo imenujejo tuki »meščansko skupino«. In
je v resnici prav zmešana. V njej je Nitti,
ki je prej pripadal radikalcem, potem nun-
cij Nasl, nekdanji minister Artur Labriola,
nekadji sodrug, potem sindikalist, prejšnji
reformist, potem vojni zvezar Salvemini,
sedanji državni tajnik za vojno Lanza di
Stabin, kratko, pravi konservativci in svo-

legjavci, osemnajst glav in osemnaest pre-
pričanj.

Obvezna uvedba strank v zbornici bo
vplivala tudi na volilne množice: tam, kjer
jih ni bilo, v neklerikalnem meščanskem
taboru bodo morale nastati stranke.

V stalnih komisijah bodo imeli socia-
listi v vsaki komisiji po osem članov, kle-
rikalci pet, liberalni demokrati štiri, radi-
kalci tri, obnovitelji dva ter liberalci, re-
formisti in republikanci po enega. Socia-
listi s klerikalci imajo trinajst glasov, to-
re večino, ker šteje vsaka komisija 25
članov; tudi v plenumu imata obe stranki
(254 poslancev) absolutno večino, ker je
osem poslancev umrlo in šteje zbornica
sedaj 500 članov.

Toda klerikalci so zvesti Giolittiju
ter groze z odpadom samo tedaj, če se

sprejme v zbornici načrt o ločitvi zaka-
na. V tem vprašanju ne morejo popustiti,
da ne bi se mu izneverili. Ze sedaj imajo
po cerkvi šestanke, ki so napol verski
napol ljudski shodi, pri katerih kličejo
božjo pomoč, da preprečijo zločinski za-
kon. Klerikalci razlagajo stvar tako, ka-
kor bi bila ločitev zakona obvezna in fa-
natizirajo žene s tem. Od slučaja je od-
visno, če bo Giolitti še z enkratno odgo-
ditvijo tega načrta premagal situacijo ali
pa razpustil zbornico. Postritvi položaja
bi se izognili le na ta način, če socialisti
v tem primeru glasujejo za kabinet ali pa
če izjavi ministrstvo, da ne pripisuje gla-
sovanju političnega pomena, kar bi bi-
stveno omililo krivdo vlade proti klerikal-
cem.

kuleto se kot dobri advokati. Zurna-
listi, učitelji, igralci, javni uradniki
ter v splošnem v eksperimentalnih po-
slih, ker razumejo ravnanje z masami.
A kljub vsemu temu so nekatera se-
verna mesta pod irsko kontrolo do-
bila slabo ime vsled podkupovanja
in enakih modernih korupcij.

Po nemški politični reakciji v le-
tu 1848 so se pričeli Nemci trumo-
ma seliti v Ameriko. V 25 letih se je
za stalno nastanilo tam kakih sedem
milijonov Nemcev. tako da ni preti-
rano, če se trdi, da je četrtina ame-
riškega naroda nemškega pokolenja.
Kot dobri ekonomisti so storiili Neme-
ci zelo veliko za Ameriko. Naučili
so ameriškega soseda izvrstnega po-
liedstva, v vseh mehaničnih obrtli-
so prekašali druge ter so veliko pri-
pomogli k ameriškemu tovarništvu.
Pričeli so kuhati pivo uvatati gim-
nastiko, godbo itd. »Zelja ustano-
viti iz Zednjenih držav« »Novo Nem-
čijo« je seveda s padcem kaizeriz-
ma tudi padla. Dvajsetletna propa-
ganda v tej smeri je imela nreci
uspela ali v Ameriki rojeni Neme-
ci so se do malega vsi pokazali lojalni.

Amerika.

(Dolge.)

V ostrem kontrastu z belimi so
ameriški zamorci, ki so potomci za-
sužnjenih Afrikancev. Desetina ame-
riškega prebivalstva je sedaj za-
morska. dočim je bila pred sto leti
petina. S tem ni rečeno, da zamorci
izumirajo, ker so se faktično podvo-
jili od leta 1863, ko so bili oboščen
suženstva, ampak naval belih ljudi
iz Evrope je bil toliko večji. Po več-
tem živijo zamorci po lužnih drža-
vah, ker jim severna klima ne ugaia
vsled mraza in tam navažno izumi-
raio. Štiri petine zamorcev je nase-
ljenih v takozvanem »Black Belt«
(črni pas), ki se razteza med drža-
vama Virginia in Texas, kjer so za-
morci v veliki večini nad belimi: v
marsikaterih krajih od šest do de-
set na enega beleza. Kier so beli v
kaki manjšini, tam se seveda civiliza-
cija dvajsetega stoletja ne razvija
tako naglo. Zločinstvo in revščina
je med zamorci veliko bolj razvita.
kakor pa med belimi in nalmami po-
lovica zamorcev živi v slabih raz-
merah, ki so v njih očeh seveda še
v sorazmerju z njih ideali. Statistika
dokazuje, da so smrti slučaji med
zamorci za sto od sto višji kakor
med belimi, ki žive v isti naselbi-
ni. To največ iz vzroka, ker svoje
svobode ne razumejo pravilno in si
razlagajo prostost po afriškem na-
činu, ki seveda ne odgovarja civili-
zaciji Amerike. Bela in črna rasa se
je v početku zelo mešala in danes
je že skoraj tretjina ali celo polovi-
ca črncev več ali manj mešana z
belo krvjo. Takoi po osvoboditvi so
dobili črnci volilno pravico, a to ni
bilo v korist lužnih držav, ker so jih
vsled njih nevednosti podkupovali
njih voditelji, ki so vodili lužne dr-
žave v ekonomsko propast. Vsled
tega je bila zamorcem analfabetom
odvzeta za dobo petindvajset let vo-
litna pravica. Tudi šolanje se je med
njimi zelo slabo obneslo in se je

maršikateri misionar v teh krajih
prepričal, da bo to zelo dolga pro-
ces, ker je veliki večini zamorcev
še najhujše »naravno« življenje.
Belega človeka seveda ne bodo ta-
ko hitro dosegli v njegovih zmož-
nostih ker lobanja človeka, ki je bil
zasužen tisoletja, ne more doseči
belca. četr možgani so posvečeni
kulturnemu delu kolikor daleč sega
zgodovina. Kljub temu pa so med
njimi zelo častne izleme: tako na
primer imajo svoje univerze, vse-
učilišne profesorje, zdravnike, pri-
voljaki so visoki oficirji in tudi v
civilnem življenju dosežajo precej
visoke stopnje — tako da kaže po-
vsem da imajo svojo prihodno
dobo.

Po ameriški revoluciji in skoraj
do četrtega desetletja v devetnaj-
stem stoletju je bilo priseljevanje iz
Evrope zelo počilo. V teh šestdes-
tih letih se je ta pisana masa koloni-
nalcev pridno pretvarjala v en na-
rod. V daljnem zahodu kakor vzhodu
se je polavljial karakteristični
ameriški tip. Za to dobo na se je pri-
šlo zopet naseljevanje in te prived-
lo nazaj staro periodo osemnaistega
stoletja.

Prvi največji val so tvorili Ir-
ci, katerih se je priselilo v Ameriko
skoraj 4 in pol milijona — torej več,
kakor šteje danes Irska sama pre-
bivalcev. Te je prignala v Ameriko
lakota in rebelioni v domovini. Ker
so vzrastle v zelo slabih gospodar-
skih razmerah, je bil njih glavni po-
sel kramo in lopata. Dela na kmeti-
tah v splošnem ne poznajo: napravili
na so precej železnice. Varčnosti ne
poznajo, zato so v ameriških ubo-
znih najštevilnejši. Nasprotno pa se
pokaže pri v Ameriki rojenih otro-
cih Ircev, koliko dobrega duševnega
materiala je bilo zamorteno v
Evropi, samo ker jim ni bila dana
prilika da se povzdno kvišku. Odli-

Pismo iz Zagreba.

Zagreb, dne 9. avgusta 1920.

Sodruge v Sloveniji bo gotovo zani-
malo, ako na kratko opišemo razmere, ki
so zavladale v zadnjem času pri nas v
Zagreb v delavskem pokretu. Situacija
že pred kongresom v Vukovaru ni bila
prav razveseljiva. Komunistični kongres
v Vukovaru, kjer so se komunisti, kakor
znano, cepili na dvoje, pa je na Hrvat-
skem in Slavoniji povzročil tak kaos, da
je socialistični vodnjak pri nas sedaj do
dobra zastrupljen. Na Vukovarskem kon-
gresu je ekstremni del komunistov z ve-
čino delegatov, ki so v veliki meri zastop-
ali sami sebe, sprejel v programu tudi do-
ločila, po katerih se morajo strokovne or-
ganizacije proglasiti kot komunistične, ta-
ko, da bi strokovne organizacije tvorile
hrbtišče in finančni vir komunistom.

Del delegatov, ki ga je delavstvo po-
slalo na kongres, in se zaradi praktične iz-
kušnje z delom v strokovnih organizacijah
in v delavskem pokretu sploh, ni mogel
strinjati s projektiranimi eksperimenti, in
se je sklepom umetne večine uprl. Da se
je ta del delegatov upal upreti, je bilo um-
ljivo, ker so bili to večinoma elementi iz
delavskih krogov, dočim je, kakor že re-
čeno, umetna večina obstajala iz profesor-
jev, dijakov in nekaj drugih intelektualcev,
ter njih privrsovk, ki so se socializma lo-
tili šele v novejši dobi, ko se je delavski
pokret ojačal. Dokler je bil delavski soci-
jalistični pokret majhen, jih ni bilo.

Eni, ki se na Vukovarskem kongresu
niso strinjali s hiperkomunizmom raznih
Simo Markovičev, so bili proglašeni za
centrumaše.

Delavstvo v strokovnih organizacijah,
v svojem zdravem instinktu odklanja pre-

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux.
(Dolge.)

Rouletabille je pregledal vse, pre-
teknil vse. Plezal je po kolenih ter
ogledaval zamazane kvadrate po
ogled. Oče Jakob je nadaljeval:

— O, našli ne bodete ničesar,
mali gospod. Tudi oni niso ničesar
našli... In sedaj je preumazano...
Preveč ljudi je že bilo tu. Ne dovo-
ljo, da pomijemo tla... toda usod-
nega dne sem temeljito vse osnažil,
jaz, oče Jakob... in če bi bil hodil
morilec tod v svojih »hribovskih
črevljih«, bi ga gotovo videli; saj je
pustil dosti sledov v gospodičini
sobil...

Rouletabille je vstal ter vprašal:
— Kdaj ste umili vežo zadnji
krat? Vprl je pogled ostro v Jakoba.

— Sai sem že rekel, ravno ta
dan, okoli polšestih. Gospodična se
je sprehatla s svojim očetom med

tem pred večerjo, v parku. Veče-
rjala sta potem v laboratoriju. Ko je
prišel preiskovalni sodnik nasled-
njega dne, je lahko videl vse stopi-
nje po tleh, kakor bi bile risane s
črnimlo po papirju... In vendar, ni
zapazil nobenih posebnih stopinj, ne
v laboratoriju še manj v veži, ki je
bila snažna kot nov denar... In ker
so stopinje pod oknom zunaj, je mo-
ral pač nasilnež predreti strop v
Rumeni sobi, prelezti skoz podstreš-
je, splaziti se skoz streho ter potem
skočiti dol ravno pod vežno okno...
Toda, nobene luknje ni v stropu v
Rumeni sobi, nobene v mojem pod-
strešju!... Vidite, da ne vemo ničesar...
... Na prav ničesar!... in, pri
moji veri, tudi ne bomo nikdar izve-
dili!... To je hudičev misterij!

Rouletabille se vrže naenkrat na
kolena, skoraj pred vrati v kopalno
sobo, ter opaznje nekaj precej časa.

— No, kaj te, ga vprašam, ko se
je dvignil.
— O, nič važnega; kapljica krvi.
Reporter se obrne proti očetu
Jakobu.

— Ali je bilo okno odprto takrat,
ko ste začeli pomivati tla v labora-
toriju in v veži?

— Ne, gospod, bilo je zaprto, še-
le ko sem vse osnažil, sem nažgal v
laboratoriju za gospoda ogled, in ker
sem nažgal s časopisi, se je precej
kadilo. Odprl sem zato okna v la-
boratoriju in v veži, da je bil prepil,
ter sem potem odšel... Ko sem pri-
šel nazaj v navilo, je bilo okno že
zaprto, gospod in gospodična sta bi-
la že pri delu v laboratoriju.

— Ko sta se vrnila, je brez dvo-
ma zaorl okno gospod ali pa gospo-
dična?

— Brez dvoma.
— Niste vprašali?
— Ne!

Ko je skrbno pregledal kopalno
sobo in stonice na podstrešju, je
Rouletabille vstopil v laboratorij;
za nas se sploh ni več brigal. Pri-
znam, da sem mu tla sledil precej
razburjen. O. R. Darzac je opazoval
le Rouletabilla... Moji pogled pa je
nabrel iskal vrata v Rumeno sobo.
Zaprla so bila, ali bolje rečeno na-

slonjena proti laboratoriju, videl
sem namreč takoi, da so neporabna,
napol polomljena... strla jih je moč
onih, ki so v usodnem trenutku na-
vajili nanje...

Moi mladi prijatelji te pregledo-
val vse lepo po vrsti. Opazoval je
sedaj prostor, kjer smo se nahaia-
li... Bol je obširen in dobro raz-
svetljen. Dvoje velikih, širokih oken,
zavarovanih z železjem te dovalajo
svetlobo s prostranega polja. Za po-
liem temen gozd. Diven razgled po
vseh dolini, po ravnini, tla do velike-
ga mesta, ki se mora videti tam do-
li, prav pri kraju ob solčnih dneh.
Toda danes je po zemlji samo blato,
na nebu saie... in v tej sobi kri...

Ob eni strani laboratorija je za-
vzemal ves prostor širok kamin s
kotlički in pečicami za razne kemi-
ne poizkuse. Resorte, fizikalni in-
strumenti, skoraj povsod. Mize pre-
oblečene s steklenikami, s papirji,
s sešitki, električni stroji... galva-
nične baterije... aparat o katerem
mi je pravil o. Darzac, da ponazo-
ruje z njim profesor Staugerson raz-

krajanje snovi potom solčne svetlo-
be, i. t. d....

In ob stenah omare, lesene in
steklene, polne blestelih mikrosko-
pov, različnih fotografskih aparato-
v, neverjetna množica kristalov...

Rouletabille se je vrtil okoli ka-
mina. S prstom je brskal po kotlič-
kih... Naenkrat se zravna s kos-
cem napol obžganega papirja v ro-
ki... Pride k nam k oknu ter reče:

— Spravite tole, gospod Darzac.

Nagnil sem se nad osmolenim pa-
pirčkom, ki ga je vzel o. Darzac.
Rouletabillu iz rok. Čital sem raz-
ločno besede, ki so se še videle:

— presbiterij — — — izgubil niče-
sar — — — lepota niti v — — — na
svoji blinosti.

In spodaj: 23. oktobra.

Ze vdrucij sem srečal iste brez-
miselne besede in v drugič sem imel
priliko videti, da vplivalo na profe-
sorja Sorbonne ko strela z lasnega.

vračanje kozolcev po Simo Markovičevih vzorih.

Vsaka »dobretnica« pridobljena potom strokovnih organizacij ima za delavstvo večjo vrednost, kakor najbujnejši in najfantastičnejši načrt najbolj učenih srbskih profesorjev in dljakov ter njihovih ekspozentov po pokrajini, ki se poslužujejo natančno klerikalnega načina agitacije. Klerikali, kakor znano, obljubujejo plačilo delavcem za vse njihovo trpljenje v življenju na »onem svetu«, agitatorji Sime Markovičeve vrste pa pravijo, da bodo delavci živeli šele takrat, ko bo uvedena revolucija in pride v veljavo diktatura proletariata. Pri tem Simo Markovič seveda ne misli na to, da bo vršil diktaturo on — Simo Markovič in nekaj njegovih trahantov. Kako bo proletarijat preživel dobo diktature, to Sima Markovič nič ne briga, tudi to ne, kako se bo ta proletarijat v sedanjem razkrajalnem procesu, ki ga pospešuje baš Simo Markovič, usposobil za diktaturo.

Sima Markovič je bil tisti, ki je kar na svojo lastno pest izrekel nad centrumaši svoj anatema, jih ekskomuniciral in končno po srednjeveški papeški navadi proklel.

Ali ti centrumaši stoje na čelu strankinega pokreta komunistov na Hrvatskem in v Slavoniji.

Kako se ta boj vrši, dokazuje najbolj ljudski shod, ki ste ga v Vašem listu že na kratko omenili. Shod so za nedeljo dne 8. avgusta napovedali centrumaši. Mali rdeči lepaki so oznanjali, da se vrši ljudski shod ob 10. uri dopoldne v »Hloso«-kinu. Na dnevnem redu je bil protest proti reakciji v Jugoslaviji. Kot govorniki so bili na lepaki označeni dr. Radošević, Delić in Rudolf Golouh iz Ljubljane. V splošnem je bila vsebina lepakov, ki so jih tudi delili med pasante, kakor je to v Zagrebu navada, zelo pestra. Shod se pa ni ujemal z računi ekstremnih komunistov ali kakor jim tukaj v Zagrebu pravimo »čistihi«. Zato je neki likvidacijski odbor, ki mu je na čelu Ojuro Cvijič, mimogrede povedano, reflektant na poglavarstvo mesto v proletarskem pokretu, izdal protilepake. Ta likvidacijski odbor, ki menda sam ne ve, kako in kaj bi likvidiral, je svoje lepake bele barve dal enostavno nalepiti na rdeče lepake komunistov centrumašev. Bili so ti lepaki pisani z roko in pomoženi na kakem aparatu. Vsebinska te ročno pisanih lepakov je zbudila splošno pozornost po Zagrebu radi psolv, s katerimi se je odlikoval likvidacijski odbor čistih proti centrumašem. Kukavice, lopovi, deserteri, izdajalci itd., poziv proletariatu na obračun in končno »smrt izdajalcem«. Vse se je vrstilo v takem tonu. Skratka, bili so to lepaki ostudne vsebine, zbudajoči najhujše instinkte, pozivajoči na direktno pobojstvo in ubojstvo. V našem Zagrebu, kjer politične strasti dostikrat prevladujejo pamet, takega tona in takega srovaštva še nismo doživeli.

Razumljivo je, da učinek take agitacije ni izostal. V »Hloso«-kinu se je nabralo občinstva, da je bila velika dvorana v pravem pomenu besede natrpana. V odpravi, okoli govorniškega prostora je bilo opaziti, da se zbira večina dosedaj nepoznanih mladih ljudi, med katerimi je bilo očividno mnogo temnih elementov, ki smatrajo, da je vrhunec modrosti razbijanje na levo ali desno in klerikali. Pri pomniti je treba, da so bili med temi elementi zastopani tudi številni frankovci in pristaši Radića. Ti in še nekaj notoričnih postopancev ter potepuhov so tvorili dobrodošlo gardo Cvijiču in njegovi družbi. Že ob otvoritvi shoda je bil nemir. Tu in tam so se čuli tudi življenjski medgovori sodr. Brudnjaka. Ko pa je nastopil centrumaš Delić kot govornik, je vplile, življenje in splošen hrup tako stopnjeval, da Delić sploh ni prišel do besede, in ob polavu Radoševića pa ni ostalo več pri kričanju in psovanju kakor v žganjarski beznici, temveč so nahujskali, ki so okupirali sprednje prostore, kakor na dano znamenje z bahljalno silo navahili na vse, kar

ročenec svoje listnice ter spravil papirček, tresel se je po vsem životu ter zavzdihnil: Moj Bog!

Med tem časom je že splezal Rouletabille na kamin. Oprt na opoko pečice se odleđeval pazljivo dimnik, ki se je zoževal proti vrhu ter bil petdeset centimetrov nad njegovo glavo zaprt z železnimi vžidanimi ploščami. Skoz katere so vodile samo tri približno po petnaest centimetrov široke cevi.

Z enim skokom je bil zopet v laboratoriju.

Nemogoče je priti tu skoz, tudi če bi to samo poskušal, bi ležalo vse železje že davno na tleh. Ne! Ne! Na to stran ne bomo iskali...

Rouletabille je na to pregledal pohištvo, odpiral omare, pretipal obe okni ter izjavil, da sta dobro zaprti. Skoz okna ni šel nihče. Pri drugem oknu dobi očeta Jakoba, ki le gledal skoz okno.

— No, oče Jakob, kaj gledate tako nepremično?

— Oledam onega policista, ki ne preneha hoditi okrog ribnika... Zor-

se je nahajalo na govorniškem prostoru. Poleg kritke in vika ter vsesplošne zmešnjave in psovania se je razvil splošen pretep. Kot orožje pri pretepu so v velikanskem kaosu služile palice, železna godbena stojala za note, noži in bokserji!!! Hudo tepeni so bili vsi, v prvi vrsti pa centrumaši Brudnjak, Bornemisa in dr. Radošević. Po vseh pretepaških pravilih pa je bil tepen tudi policijski uradnik, ki je bil navzoč kot vladni zastopnik; temu so kot namček raztrgali tudi obleko. Najhujše lo je skupil centrumaš Delić. Temu je bila na prsih prizadeta z nožem velika opasna rana; neki drugi junak pretepa pa ga je udaril z bokserjem po glavi, da ga je kri obliha, na kar so ga odpeljali domov. Rudolfa Golouha v Zagrebu ta dan ni bilo.

Po splošni zmešnjavi in poboji je Ojuro Cvijič skušal spričo izdanih letakov, pozivajoč na »obračun« dopovedovati, da napad ni bil organiziran. Razume se, da to, kar je zatrijeval, niti sam ni verjel, temmanj so mu verjeli drugi.

Na nesrečo teh ljudi, ki so očividno pozabili na človeško pamet, je policijski komisar nekaj teh razširjevalcev Sime Markovičevih naukov z nožni in bokserji poznal. Posledica tega bo, da bo »Novi Svjet« in vaš ljubljanski »Rdeči Prapor« imel priliko zopet tarnati nad »naupšeni« najidealnejšimi pristaši.

Finale shoda je bil, da je stopila v akcijo policija in da bodo sledili — zapori! Nekako pred štirimi meseci so komunisti napeli vse sile, da so bili baš dr. Radošević, Bornemisa, Brudnjak, Delić in drugi izvoljeni in občinski zastop zagrebaški. Delić je bil določen celo za župana mesta Zagreba. Poleg velikega napora so žrtvovali tudi veliko denarnih sredstev. In danes, po kratkih štirih mesecih one ljudi, o katerih so takrat pili, da so »junaki proletara«, skorajda masakrirajo.

Konfuznejše slike pri nas v Zagrebu v delavskem gibanju, v katerem si prisvajajo diktaturo ne proletariata, ampak nad proletariatom razni Sime Markoviči, ki se že več tednov mudijo v Zagrebu, si ni misliti.

Kakšen vpliv bo imelo divjanje ekspozenta Cvijiča v Beogradu na organizacijo zlasti strokovne, vam sporočim v prihodnjem pismu. Smatram namreč za umestno, da je delavstvo v Sloveniji o tukajšnjih dogodkih poučeno, zakaj obžalovanja vredno bi bilo, če bi ono po komunističnem receptu zagrebaškim pričelo v veselje buržoazije ugajati taka barbarstva kakor jih uganjajo drug proti drugemu komunisti v Zagrebu.

Do takrat pa pozdravljeni! — Kov.

Politični pregled.

+ Čehoslovaški minister dr. Beneš je v četrtek dne 12. t. m. odpotoval v Beograd.

+ Ruski pogoji za sklenitev mira s Poljsko. Ruski delegat v Londonu Kamenjev je sporočil angleški vladi te-le premirne in mirovne pogoje, o katerih se bo razpravljalo na konferenci v Minsku. 1. Številno poljske vojske se zniža na 50.000 mož, a številno vojakov pri poveljništvih in upravnih uradih na 10.000 mož; 2. demobilizacija se izvrši tekom enega meseca; 3. Vse orožje, razen onega, ki rabi za znižano število vojske, se bo moralo izročiti sovjetski Rusiji; 4. vse vojne obrti ustavi svoje delovanje; 5. ne vojaštvo ne vojni material se ne bosta smela odvažati v inozemstvo; 6. Rusiji se bodo dovolile olajšave za trgovinski promet proti Baltičnemu morju in od Baltičkega morja, ne da bi se delale kake ovire; 7. družinam v vojni padlih vojakov se bo dala zemlja; z druge strani se bodo: 1. umeknile ruske in ukrajinske čete s poljskega bojišča; 2. premirna črta bo ostala »statu quo« in ne bo segala bolj vzhodno od črte, ki jo je določil lord Curzon; poljska vojska se bo umek-

nila 50 vrst od te črte in cona po sredi bo nevtralna; 4. in poljske neodvisne države bo v splošnem enaka oni, ki je naznačena v notli lorda Curzona od 20. julija, toda Poljski se da vrhu tega še kos ozemlja.

+ Vprašanje priznanja ruskega dolga. Listi javljajo iz Pariza, da francoski uradni krogi ne vedo ničesar o kakem Kamenovem koraku glede priznanja ruskega dolga.

+ Idealno rešitev židovskega vprašanja je predlagal v madžarskem parlamentu krščanski — tkzv. socijalec Budavany. 90% njegovih parlamentarnih pristašev mu je baje zagotovilo svoj glas, ko bo prišla ta »instiktivna rešitev židovskega vprašanja« do razpravljanja v zbornici. Iz njegovih predlogov podamo samo nekatere: Ne dvomno obstoji tudi na Madžarskem židovsko vprašanje (vrlo duhovit kvast), krivci tega vprašanja in žalostnega položaja današnje Ogrske so — Judje. On pa noče voditi proti vsem židom uniševalne kampanje (razumemo!), vendar pa bi bilo primerno, da jih kaznujejo z raznimi naredbami. Predvsem naj jim ne bode dovoljeno, da posedujejo več kot eno hišo, sploh pa, naj jim odvzamejo vse pravice nastanitve in prostih meščanov. Judje ne smejo biti ne učitelji, ne profesorji. Surovine dobe odsel samo — kristjani. (Ta pa ta! Zdi se, da so ogrski nazadnjaki v nekaki tajni miselni zvezi z našimi domačimi ljubosumnimi monopolisti Kristusovega nauka!) Judje ne morejo postati ministri, državni tajniki, višji državni uradniki, soldati — policajci itd., itd. Judje, ki se udeležujejo internacionalnega gibanja, naj se obsodijo na smrt. (Brez komentarja!) Judje, ki... ba! — Pameten človek, misli si tukaj še cele litanje največjih absurdnosti, ki bi jih mogel predlagati v večjo slavo božjot! Misli si tudi neštevilno najzloketnejših bedastoč, ki si jih more izmisliti omejen možgan reakcije v 20. stoletju.

+ Krasin in Kamenov odpotujeta to nedeljo iz Londona? Iz Londona se poroča: Krasinova in Kamenova mislija odpotuje iz Londona najkasneje v nedeljo ob 20. če sovjetska vlada ne da med tem časom potrebnih jamstev za ohranitev poljske integritete.

+ Izvršilni odbor češke socijalno demokratske stranke je imel 11. t. m. sejo, ki so se je udeležili tudi člani vodstva nemške demokratske stranke v Čehoslovaški. Sklenili so, da izdajo skupen proglas na čehoslovaško delavstvo. Nemški socijalni demokrati so se izjavili solidarni v obrambi čehoslovaške republike proti morebitnim napadom madžarske Horthyjeve reakcije. »Pravo Lidu« poroča, da je izvršilni odbor češke socijalno demokratske stranke sklenil včeraj soglasno, da spada spor radi smernic razredno zavedne brezkompromisne taktike v okvir stranke in da bo glavna odločitev glede tega prepuščena strankinemu zboru, ki je že sklican.

+ Suverenost češkoslovaške republike. Uradno poročalo iz Prage, da je češkoslovaški poslanik v Londonu, Osuskv, le podpisal mednarodno pogodbo, imenovano mirovno pogodbo o melah, po kateri priznava pet velesil češkoslovaško suverenost v ozemljih, ki so določena po mirovnih pogodbah. Obenem se določalo tudi definitivne meje češkoslovaške republike.

+ K vestem, da je Francoska priznala generala Wrangla. Poroča »Lokalazeiger«, da izraža »Daily Mail« domnevo, da so drzni uradniki v Parizu porabili odsotnost Milleranda za to, da izvrše z obilavo brezdvomno uradnega poročila o priznanju generala Wrangla sabotažo. List smatra za primerne, počakati, kakšno uradno pooblastilo bo sledilo iz Pariza. Drugi angleški listi izjavljajo, da je

ne dvomimo, da ne bi bilo poročilo, da je Millerand v resnici priznal Wrangla kot rusko protirevolucijsko vlado, resnično. Verjamemo tudi, da je Millerand obljubil Wranglu dobavljenje volaškega materiala. Vrana vrani ne izključe oči.

+ Dvojni obraz nemške buržoazije. Vemo, kako so rohneli pangerbarska vest o priznanju generala Wrangla nepopolnjava. — Mi nikakor mamski nacionalisti proti Poljakom, ko je antanta priznala poslednjim del bivšega nemškega ozemlja, zato smo razumeli škodoželjno veselje, s katerim so poročali o boljševiških zmagah, in odločno zatiranje nevtarnosti v vseh inozemskih sporih, ki se ne tičejo neposredno nemškega naroda. Kako se je torej moglo zgoditi, da je zapihal nakrat povsem drugačen veter čez pusto brezvestno meščansko tiska? Kako, da pozivljalo ravnosti časniki, ki so še včeraj in predvčerajšnjem deli visoko pesem nepristranosti in pravice da pozivljajo zaveznike k takojšnji kategorični akciji proti boljševikom in k rešitvi poljskih žlahtnih pretepačev? Taka licemerska strategija mora pač napolniti z gnusom vsakega značajnega človeka. Kljub temu pa ne dokazuje ničesar nenostavnega glede na miselno stalnost njenih nosilcev: saj le princip buržoazne stalnosti — nestalnost. Nestalnost iz spekulacije! To moramo pomniti, če vidimo danes, da ogroža nemški kapitalizem na nečuten način varnost lastnega naroda, s tem, da zavestno podpira težnje sovražne dežele ob severozahodnih melah države, ko ve, da je ta dežela popolnoma inficirana od vtelefrancoskega šovinističnega nemškožrštva. Toda, kaj za brigato interesov ljudstva, kaj mu mar prosneh domovine, da se le ubrani grozeče komunistične nevarnosti, katere pa pravzaprav ni, saj vemo, s kako lojalnostjo je ustavila sovjetska vlada nadaljni pohod čez nemško mejo, ko so dospele njene armade do nje. S tem je dokazal ruski proletarijat da si ne želi novih krvavih zapletilav, ampak miru in še enkrat miru. Toda je že tako, da ne bo nikdar sporazuma med obema razredoma: če odneha eden, ne odneha drugi in buržoazija bo vedno vnaprej pripravljala nove pokolje, magari z nepoštenim in neložničnim delovanjem Beseda o »Kapitalistični internacionali« ni nikakršen duhoviti doviti ampak troek sarkazem! Slednjič bi pridomnili, da ni zadnja nesramnost nemških volnih hiškačev brez intimnih stikov z antanto protiboljševsko propagando: saj smo videli, kako široke mreže je zaletla po cellem svetu in kako ji cenajo mlade, nerazsodne ribice v nastavljeni past. Tukaj zveneče obljube, tamkal egoistični naklepi in zopet okrogli — denarci: Kdo bi ne izbral ugodne prilike, da napravi na lahek način in brez lastne škode dober »šček«? Mi vemo kdo! Proletarijat in tudi nemški proletarijat se zaveda svojih dolžnosti!

(Vesti LDU.)

JADRANSKO VPRAŠANJE IN SO-DRUG TUSAR.

Trst, 13. (Izvirno poročilo). Dne 11. t. m. sta se v Benetkah sestala ministrski predsednik Čehoslovaške republike sodrug Tusar in italijanski zunanji minister Sforza. Kakor sedaj javljajo rimski listi, je ta sestanek veljal med obema politikoma o rešitvi jadranskega problema. Vest se potrjuje in je vzbudila v rimskih političnih in diplomatskih krogih živahne komentarje.

POLJSKI DELEGATI SO ODPOTOVALI K POGAJANJEM.

Pariz, 13. Po poročilu »Tempsa« je poljsko odposlanstvo, sestojelo iz ravnatelja poljedelskega departementa v ministrstvu za zunanje stvari Makenskega in r. g. r. Steniravskega odpotovalo v sredo ponoči, da se sestane z ruskimi delegati.

IZJAVA MADŽARSKE VLADE.

Budimpešta, 13. Madžarski kor, urad poroča: Ponovno se objavljajo v inozemskih virih nastale vesti, po katerih zasleduje Madžarska agresivno politiko in da se hoče vmešavati v sedanje dogodke, ki se odigravajo v Evropi in na katerih ni neposredno interesirana. Z ozirom na to so madžarski vladni krogi in vsi odgovorni činitelji madžarske države že ponovno in tudi v najnovšem času izjavili, da polsaa Madžarska vso svojo pozornost izključno na notranjo konsolidacijo in da niti ne misli na to, da bi posegla na

kakršenkoli način v evropske razmere.

ATENTAT NA VENIZELOSA.

Trst, 13. (Izv. por.) Kakor javljajo iz Pariza, je bil včeraj ob 20.45 izvršen na francoski postaji Lvov atentat na Venizelosa. V trenutku, ko je Venizelos hotel stopiti v vlak Lyon—Nizza, sta skočila proti njemu dva človeka, ter je eden izmed njih oddal iz revolverja pet strelcev. Venizelos je bil samo lahko ranjen. Oba atentatorja so zaprli.

Novice.

— Iz jeze nad agrarno reformo in ekonom Dundjerski in Sv. Tomažu v Bački, večkratni milijonar, zažgal vse že požeto žito letošnje letine, ker bi bil moral vsled naredb ministrstva za agrarno reformo odstopiti del zemljišča dobrovoljcem. Dundjerskega so zaprli in pride pred sodišče.

— Nov železničarski list so začeli izdajati železničarji (centrumaški socialisti) Bosne in Hercegovine v Sarajevu. Odločili so se od komunističnega »Saveza transportnih i saobračajnih radnika Jugoslavije« v Beogradu in ustanovili svojo lastno strokovno organizacijo, ki si je dala ime »Organizacija železničara Opšteg Radničkog Saveza«. List se imenuje »Železničarski glasnik« in izhaja štirinalstnevno.

— »Uradnik«, tako je naslov novega lista organizacije zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani, ki bo izhajal od časa do časa. List je strokoven in zastopa stanovske interese zasebnega uradništva. Pravkar je izšla prva številka tega lista.

— Stavka bančnih uradnikov grozi v Nemški Avstriji. Bančni uradniki in skontisti groze s stavko, če se jim ne izpolnijo zahteve po povišanju plač in če se pogajanja razbijajo. Tudi avstrijski železničarji zahtevajo, naj se izvedejo njihove zahteve po prenosni plačilnega razmerja.

— Cachin in Frouard, francoska odposlanca na moskovskem kongresu III. Internacionalne, sta se povrnila v Pariz.

— Olivier in Delagrang, dva sodruga - voditelja na Francoskem, ki sta je francoska oblast zaprla, češ, da sta se pregrešila »proti državni varnosti«, sta bila izpuščena.

— Belo Kuna pričakuje policija v Švici! Čitajte siedečo tiralcio iz priloge »Švicarskemu policijskemu vestniku«: »Kun, tud Kuhn, Bela, rojen 1. 1886. (ali 1892.) v Szolohasu (Ogrsko), zurnarist, srednje postave, precej močnega stasa, lasje temni, brki majhni in negolani, mehak črn klobuk iz klobučevine, temna sako-obleka, ima majhen lesen kovček z raznimi fino prikritimi predali. Bela Kun se je imenoval ob svojem odhodu iz Dunaja Orčin. V njegovem spremstvu so: Prejšnji ljudski komisar dr. Evgen Varga, imenuje se tud Persin, rojen 1879., profesor v Nagybellyju (Ogrsko), Rus Vladimir Justus, alias Kazačkov iz Moskve, rojen 1879., Rus Grigorij Aleksandrov Lazarev in neki Mojzes Gabor, ki se imenuje tud Juzipov. Če prestopi Bela Kun Švicarsko mejo, tedaj pazite posebno na njegov kovček in preiščite natančno njegova tla, kog se nahajajo notri menda zelo važni dokumenti. Kar boste evetuelno našli, odpošillite nemudoma državnemu pravniku g. Stämpliju v Bern.«

— Angleški policisti odstopajo. Že zadnjič smo opozorili na številne demisije angleških varnostnih organov in smo tud navedli vzroke temne gibanju. Po buletini, ki ga izdajalo Sinfajnovel, doznavamo zopet, da se je odreklo tekom meseca julija 156 policistov časti izrati orodje v rokah kapitalistične strahovalne in Irskem.

— Adam Polltzer, svetovnoznani specialist za usne bolezni in znamenit ugodnjak, je umrl te dni na Dunaju.

— Morlica bankirja Davanzo v Trstu aretirana. V Trstu se dogajajo dnevno številni zločini. V zadnjem času so se dogodili v Trstu trije strašni in tajinstveni umori. Raffinirana hudoledstva so sedaj po volji v Trstu na dnevnem redu. O umoru bankirja Davanzo, ki je bil ob belem dnevu opoldne umorjen, smo poročali. Tud ta umor je bil izveden na zelo tajinstven način. Sledi, ki sta jih pustila za seboj morlica, so bile en tramvajski listek in en cigareta z ustnikom. Edini zanesljiv podatek je vedel dati brivec Lupoli, ki je videl, kako sta prišla ob tisti usodepolni uri ven iz menjaln. dva mlada in elegantna človeka, katerih eden je imel majhen paketič v eni roki, a drugi kratko palico. Še pred umorom menjalca Davanzo je obračalo nase pozornost policije neko čudno človeče, ki je stanovalo v hotelu »Continental«. Bil je to mlad in eleganten gospod, pravi trj razuzdanega lahkoživca. Kes je trošil denar, kot da bi se bral na robid, so vsi mislili, da je zelo bogat, da je milijonar. On sam se je izdajal za bogatega vinotroca. Imel je tud ljubavnico, nekdo Adalfo Oridelli, katero je izdrževal in s katero sta živela skupno življenje. Šla sta često na izlete v vse kraje tržaške okolice, večinoma v avtomobilu. Zelo pridno sta zahajala tud v kopalnice. Ko je pustilove »trgoval« v Gorici, je bil kot sumilovev nek trgovec naznanil. Policija ga je aretirala in našla pri njem nekaj načrt sobe, 6

pet en listak, ki da ne bo več videl kot drugi!

— Ne poznate Friderika Larsana, oče Jakob! pravi Rouletabille ter odkima melanholično z glavo. Če bi ga poznali, bi govorili drugače... Če le kdo, ki izsledil morilca, le to on, tako vsaj govorijo! Pri tem se mu izvije globok vzdih.

— Predno ga nadelo, morajo vsaj vedeti, kako so ga izgnali, pravi trmasto oče Jakob.

Pridemo nazadnje do vrat v Rumeno sobo.

— To so torej vrata, za katerimi se je ono zgodilo, reče Rouletabille s slovesnostjo, ki bi bila v vsakem drugem trenutku smešna.

VII.

Kier le šel Rouletabille na ekspedicijsko pod postello.

— Ko je odrinil Rouletabille vrata v Rumeno sobo, ustavil se je glinen na pragu ter rekel: »Ah, par-tum dame v črni!« Šele poznate

sem izvedel, kaj pomenilo te besede. V sobi je bilo temno. Jakob le hotel odpreti veternice, da ga Rouletabille ustavi:

— Ali se je izvršil zločin v temi?

— Mislim, da ne, mladi gospod. Gospodiciha je zahtevala vedno, da je bila nočna svetilka na mizi, in vsak večer preden je šla spat, sem jo laz sam prižgal... Bil sem li za hišno! Kaj sem hotel, saj sem li bil rad!... Gospodiciha je delala tako pozno v noč... po noči!

— Kje je stala miza, na kateri je bila svetilka? Daleč od postelle?

— Daleč od postelle.

— Ali bi hoteli sedaj prižgati to svetilko?

— Svetilka je razbita, in oile se je vse razlilo, ko se je miza prevrnila. Sploh, saj je še vse ravno tako ostalo. Treba mi le samo odpreti veternice, in videli bode vse...

— Počakajte!

(Dalje prihodnjik.)

žemur so pozneje dognali, da je načrt me-
malnice umorjenega Davanza. Vazne po-
datke, ki dokazujejo, da je De Vitis, tako
je imenjen morilec, eden izmed morilcev
Davanza, je dala tudi njegova ljubica Ada-
lija Gridelli. Pozneje so aretirali še dru-
gera morilca, po imenu Penetta, ki se je
izdal za odvetaika.

Trdujaja Mongue ke poruši. Franco-
sko časopisje javlja, da so se začela dela
za porušitev trdnjave Mainz kakor to do-
loča mirovna pogodba. Rušenje bo trajalo
meseč dni.

Razbojnik aretiran. Presburo javlja
uradno: Oddelek za javno varnost vmi-
nistruje za notranja dela priobčuje: V
Plevnu (Bolgarija) je bil aretiran in izročen
našim oblastim Stanoje Stimič, dezertir iz
Dagubičke Ovalovske (okraj Požarevac).
Pričeljal so ga v Niš, kjer je priznal mno-
go razbojništev, katere je izvršil v družbi
svojih tovarišev v požarevaškem in sme-
derevskem okrožju. Ker so mu bili za pe-
tami, le pobegnili v Bolgarijo. Načelnik
Skopskega javlja, da je zadnjega dezertar-
ja v njegovem okrožju, po imenu Zolnula,
dne 4. t. m. ubila orožniška patrula. Načel-
nik okrožja Raša poroča, da se mu je dne
6. t. m. osebo izročil z vsem orožjem in
municijo Osman Hajlić, dezertir iz Saronje.
Kolašinski okrožni načelnik javlja, da se mu
je 6. t. m. izročil dezertir Radovan Tapu-
sković. Orožniki so v metohijskem okrožju
ubili štiri Kačake, med njimi znanega, vrlo
opasnega dezertarja Idrisa Abdula, kateri
je o priliki srbskega umika leta 1915 izvr-
šil mnogo razbojništev in ubojev. Policijski
okrožja Vračarskega se je s pomočjo oro-
žnikov posrečilo, ujeti sedem razbojnikov iz
Mirleva, ki s obdolžen mnogih ubojstev v
Malem mokrem logu. Včeraj so orožniki
ubili dezertarja Božidara Milčevića iz Rip-
nja, ki je kriv mnogih zločinov. (LDU)

Dnevne vesti.

Dan Svobode! Včerajšnji vso-
red popravljam v toliko, da se pri
shodu zbirajo otroci na dvorišču ho-
tela »Union«. Istotako godbe. — Da-
le neovdajamo se enkrat, da bodo
na veseli skrbeti reditelji z rdeči-
mi odznaki. Njihovom navodilom se
je potreba pokoravati v vsakem
okiru. Treba je, da se ves spored res-
taka dostojno in v redu izvrši, kot
zahteva pomen prireditve. — Popol-
dne ob dveh se zbiralo v »Zvezdi«
vsi udeleženci razen sodruinov in
sodružic, in godbe iz Vodmata, ki
bodo pričakali na izpred na cesti
pred Marenčičem. — Proslimo nade-
le one sodruine in sodružice ki mo-
relo dobiti nekaj rož, da jih prinese-
jo s seboj v nedeljo dopoldne ob pol
9. uri pred shodom v dvorani hotela
»Union. Oglase naj se, če prinese ro-
že, pri rediteljih ob vzhodu v dvora-
no. — Glavni referenti naj se gotovo
zberemo ob 8. uri v dvorani »Unio-
na«. Istotako naj se takrat zberemo
bozdravniki govorniki gostov. — Pev-
ski zbori naj se zberemo že ob pol 9
uri v dvorani »Uniona«, da bodo
imeli lažji dohod do odra.

Vojaški vpoklici. Ministrski svet je
sklenil, da se 1. novembra vpokliče letnik
1901 in dopustniki letnika 1898.

Antantini član. Koroške plebiscitne
komisije v Mariboru. Dne 13. avgusta, po-
polne so dospeli v Maribor antantini člani
komisije za razmejitev Avstrije in kralje-
vine Srbov, Hrvatov in Slovencev, in si-
cer angleški polkovnik A. J. Craven, ki bo
vodil predstavitvene posle, in angleški
tehnični izvedenec, nadalje francoski de-
legat komandant Andre Jocard, japonski
delegat komandant Cenji Nagamochi ter
italijanska iz treh častnikov obstoječa de-
legacija, kateri načeljuje alpski major
Enrico Calma. Prostor, kjer bo delovala
komisija, so v gospodinskih šolih »Vesna«.

Verizniški urad proti K. Pollaku. Svo-
lečasno smo poročali, da je uveldežen
predsednik dr. Žerjav proti K. Pollaku, so-
lastniku znane trdnje tovarne usnja in
čevljev K. Pollak v Ljubljani kazensko po-
stopanje radi prestopka verizjenja in nav-
ljanja cen. Kakor zvezo, je to postopanje
sedaj po 9 mesecih ustavljeno. Žerjav je
hotel s Pollakom zadeti klerikalce, kar se
mu — kakor videti — ni posrečilo, zakaj
vrana vrani ne izkljuje oči. Danes je na
vladi klerikalna stranka in vsled njene
volje je Pollak prost in svoboden ter lahko
nadaljuje svoje delo. Zakaj vsem ljudem
pri nas je znano, kako je bilo med vojno
po vojni, ki so bili zlati časi za to slavo-
no trdnjo in — njene zagovornike! Se
bodo čevlji in še bo usnje drago!

Kaznuje sovražnike osemurnega de-
lavnika. V strokovnem listu »Delavec« št.
82, smo štali notico »Celjski obrtniki in
osemurni delavnik«, iz katere posnemamo,
da sta zidarji mojster Nerač in neki li-
beralec Rebek največja sovražnika 8 urnega
delavnika. Povedati moramo k temu še
dole: Proti gosp. Neraču smo vložili pri-
okr. glav. Celo ovadbo vsled prestopka 8
urnega delavnika. Gospod Nerač »Umet-
nik« pri zagovarjanju je lagal pri okraj-
nem glavarstvu v Celju, ki je dal na zapla-
nik, da 90 % pri njem zaposlenega delav-
stva na lastno iniciativno hoče 10 ur delati.

Ker pa s svojim lažnjivim izgovorom ni
doprinesel gosp. Neraču dovoljnega dokaza,
zahtevamo, da se ga po obstoječih zakonih
kaznuje. — Organizirano stavb. delavstvo.

Državna posredovalnica za delo. Pri
vseh podružnicah Drž. posred. za delo v
Ljubljani, Mariboru, Ptuj in Murski So-
boti je iskalo v preteklem tednu od 1. av-
gusta do 7. avgusta 1920 dela 183 moških
in 59 ženskih delavnic. Defodajalec
so pa iskali 168 moških in 89 ženskih de-
lavnih moči. Posredovanj se je izvršilo
136. Promet od 1. januarja do 7. avgusta
1920. Izkazuje 17.373 strank in sicer
10.011 delojemalcev in 7362 delodajalcev.
Posredovanj se je izvršilo v tem času 4652.
Dela iščejo pisarniške moči, trgov. sotrudi-
niki, sotrudišnice, služkinje, peki, valenci,
natakarji, natakarice, ključavničarji, kro-
jači, šivilje, dlnarji, dlnarice, hlapiči,
čevljarji, hotel. sobarice itd. V delo se
sprejmejo: gozdni delavci, polj. delavci,
hlapiči, mizarji, služkinje, kuharice, valenci
razne stroke, zidarji, mlinarji, pletarji,
tesarji itd.

Pekovski mojster v Laškem trgu gos.
Fretze se silno jezi, da so njegovi peki
štrajkali, ker ni upošteval naredbe deželne
vlade. Peki je najmanjši žemlje, vsled
česar jih občinstvo ni kupovalo. Dne 31.
julija je bila pri njem revizija, ki mu je
okrog 10 kg plesnivih žemelj konfiscirala.
Možakar se zdaj grozno jezi na organiza-
cijo, tako, da prepoveduje novo došlim po-
močnikom pristop k organizaciji. Ker je ta-
ko delanje po § 98 srb. kaz. zakona kaz-
njivo, opozarjamo gosp. Fretzeja pravo-
časno, na dal neta vendar z naslilstvom.
V nasprotnem slučaju bomo primorani go-
spoda Fretzeja naznaniti državnemu pravi-
ništvu na podlagi gori omenjenega para-
grafa. — Živilski delavci Laški trg.

Kakih sredstev se poslužujejo poli-
tični nasprotniki proti našim sodrugom,
priča med drugimi tudi ta-le slučaj: Pri
okrajnem sodišču v Radovljici se je vršila
dne 10. t. m. glavna obravnava proti Mi-
haelu Grobroteku, sinu gostilničarja in tr-
govca, ki je razstrosil ob priliki zadnje že-
lezničarske stavbe vest na Bohinjski Bi-
strici, češ da namerava sodrug I. Stare
in še štirje drugi sodrugi od K. D. Z. or-
pati cerkev, pošto, konsumi Mencinger,
Mencingerja samega in sploh vse najpre-
možnejše ljudi. Grobrotek je trdil, češ da
ima za to dokaze črno na belem. Sodrug
I. Stare je seveda zahteval pri sodnji za-
doščenja: ker pa Grobrotek ni imel prav-
nobenih dokazov za gori naznačena sum-
ničenja in je bil njegov edini namen, da bi
kot pristaš demokratske stranke škodoval
našemu sodrugu na ugledu in časti, kar se
mu je deljansko v toliko posrečilo, da je
bil naš sodrug, ki je bil kot strojnič zapo-
slen pri deželni elektrarni, odpuščen iz
službe, je bil Grobrotek obsojen na 200 K
globa za občinske reveže na Bistri in na
poravnavo vseh sodniških stroškov. — Iz
vsega tega je razvidno, kako skušajo na-
sprotniki našim sodrugom škodovati na
ugledu, pa tudi gnotno.

S seje goretskega sosveta celjskega
7. avgusta 1920. Mestnemu gledališkemu
mojstru se je šele sedaj zvišala plača od
K 400 na K 700 mesečno. Sestavila se je
posebna komisija, ki naj pregleda prostore
osnovne šole, ker mestni šolski svet za-
hteva, da se premesti trgovska šola iz
osnovne šole. Proračun predložen od ku-
ratorja trgovske šole izkazuje K 53.000
primanjkljaja, mesto se je zavezalo pri-
manjkljaj pokriti. Stori se bodo koraki,
da prevzame trgovsko šolo država v svojo
upravo. Gerent prečita pismo o sklepu de-
želne vlade z dne 21. julija 1920, da se tudi
šolsko izloči iz delokroga mestne uprave
in se dodeli glavarstvu. Proti tem je v
imenu stranke J. D. S. dr. Kalan protesti-
ral. V imenu J. S. D. S. se je sodr. Koren
protestu pridružil in izjavil, da bodo za-
stopniki J. S. D. S. pri prihodnji seji vlo-
žili pismen protest ne samo glede šolskega
temveč proti oropanju cele mestne avto-
nomije. Ker sedanji občinski svet nima
nobene pravice sklepati o takih daleko-
sežnih in važnih, prebivalstvu zagotovljenih
pravicah. Za pripravljani odbor za
elektrifikacijo celjske kotline je izvoljen
dr. Kalan. Dovolj se magistratu, da zviša
najemnino za 30%. O rešitvi stanovanj-
skega vprašanja se je sklenilo, da jim da
v Sp. Lanovžu mesto brezplačno, tistim, ki
bi bili pripravljeni zidati stanovanjske hiše
z najmanj 4 stanovanji po 2 do 3 sobe
v kuhinjo in majhnim vrtom okoli hiše. Do-
tlačniki morajo te hiše najmanj tekoni enega
leta zgraditi. Skliče se tudi naj enkrat en-
keta veleindustrije in velekapitala v svrhu
zidanja stanovanjskih poslopj. Bomo vi-
deli, če bo rodila enketa velekapitala plo-
donosen uspeh.

Millonar se preseli v vagon. Na pri-
tisk deželne vlade za Slovenijo so si Lju-
bljanski milijonarji ustanovili svojo miljo-
narsko zadrugo za zidanje skupnih hiš.
Vsak je moral plačati določen delež, sicer
ga bi deložirali iz njegovega stanovanja.
Ker se je neki trgovec z obkletami, Her-
mann, branil plačati določeno svoto dele-
žev, so ga postavili na cesto, odkoder od-
potele stanovat v vagonu na ljubljanskem
polju.

Rastava planinskih slik. Slovensko pla-
ninsko društvo javlja, da priredi jeseni ali
pa tudi že v prvih mesecih novega leta
razstavo planinskih slik, na kar že sedaj

opozarja vse zainteresirane, slikarje in foto-
grafe ter jih vabi, da prijavijo svojo ude-
ležbo v svrhu eventualnih dogovorov.

Otvoritev telegrafne centrale z javne
govornice pri poštnem uradu Lesce. Pri
poštnem uradu Lesce se je otvorila dne
1. avgusta t. l. centrala z javno govornico
za krajevni in medkrajevni promet.

Pozor pred nakupom. Kolo znamke
Gorec — Adler, popolnoma lahko, dirkal-
no, z dirkalnimi zračniki in lesenimi obro-
či, vodilo v navadni formi navzgor obr-
njeno, je bilo ukradeno med en četrti in pol
12. uro iz veže v Ilirski ulici 29. Velika
verzična kolesa je manjša od običajnih ter
izrezana tako, da so v sredini trije kraki.
Kolo popolnoma nemavajno, dirkalno, tako
da ga je lahko ločiti od drugih. Predelava
istega nemogoča. Vrednost kolesa 6000 K.
Nadljetju istega izplača lastnik kolesa J.
Pogačar (trdnja Svetla, Mestni trg) 800 K
nagrade.

Atlet, akrobat in ljubljanski mesar. V
četrti je na vrtu Narodnega doma junak
iz Srema, atlet in akrobat Jože Ivankovič
izvajal pred številnim ljubljanskim občin-
stvom svoje atletske in akrobatske umet-
nosti. Okoli roke je zvil tudi vozno »šino«.
Neki mladi, lunačen in miščav mesar, tam
iz Trnovca, Z., pa je hotel dokazati moč
in silo ljubljanskih mesarjev ter dobiti
10.000 kronsko nagrado. Stopl je na oter
ter samozavestno vzkliknil: »To tudi jaz
skrivim. To ni nobena kumšt! Hitro in
urno je slekel sralco, izročil zlati prstan
z roke neki dami ter začel kriviti »šino«.
Poparjen je bil moral odkriti z odra. Ni
šlo. Atletov. Impresarij, »neumni Avgust«,
pa ga je zafkrnil: »Če bi bila kranjska klo-
basa, pa bi šlo... Tem besedam je sledi-
lil velikanski krah občinstva.

S sodišča. Ljubljansko deželno sodišče
je včeraj obsodilo bivšega sollicitatorja
Frana Merošo na deset mesecev ječe, ker
je advokatu in aspirantu v upravnih svet
»Trbovelske premožkopne družbe«
Benkoviču poveril nad 3000 K. Ponever-
bo je izvršil začetkom tega leta. Dr. Ben-
kovič mu je plačeval mesečno 800 K. S tem
znoskom naj bi sam sebe in v Belzamu bi-
vajočo družino preživljal. Sodišče mu je
odmerno tako nizko kazni, ker je upošte-
valo pomanjkanje v družini.

Organizacija hotelskih, gostilniških in
kavarniških uslužbencev vabi na izred-
ni občni zbor, ki se vrši 14. avgusta ob 24
uri v prostorih Mestnega Doma s sledečim
dnevni redom: Otvoritev občnega zbora,
volitev odbora, raznoterosti. Ker je občni
zbor velikega pomena za vsakega usluž-
benca in uslužbenko imenovane stroke, se
vključno vabi, da se vsi v polnem številu
udeležite. — Odbor.

Vabilo se vsi brez razlike stanu in čina
ženskega in moškega spola, vsi iz zasede-
nega ozemlja na prvi občni zbor kluba
»Soče«, ki se bo vršil danes v soboto 14.
avg. ob 20. uri zvečer v veliki dvorani v
»Mestnem domu«. — Dnevni red: 1. Nagov-
or sklicatelja in polasnja o namenu usta-
novitve kluba »Soče«; 2. poročilo blagaj-
nika; 3. volitve; 4. slučajnosti. — Shod bo
do posetili poslanci iz zasedenega ozemlja.
— Pridite vsi!

Dan „Svobode“.

slatna prireditve
v nedeljo 15. avgusta.

Ob 9. dopoldne manifestacija v dvo-
rani Union.
Ob 4. popoldne začetek vrtno vese-
lice v Vevčah.
Čitate spored na plakatih in vabilih

Kultura.

Gledališki večer. Člani slovenskega
tržškega gledališča uprizorijo v sredo
18. t. m. Schönherjevo »Otroško trage-
dijo« in Bracciojevo enodeljansko socialno
dramo »Don Pietro Caruso«. Opozarjamo
občinstvo, naj ne zamudi tega lepega ve-
čera, ki mu bo nudil poleg svetovnoznanih
del velikih mojstrov tudi priliko, da se
seznanj z nekaterimi novimi člani bivšega
tržškega gledališča, ki jih je italijansko
kulturno barbarstvo preganalo iz kraja tež-
kega, a vendar uspešnega umetniškega de-
lovanja: g. Enfilom Kraljem, bivšim reži-
serjem trž. gl., gđc. Gradisarjevo in g. Ter-
čičem. Čisti dobiček je določen v dobro-
delne namene, tako, da bo predstava do-
stojen prihodek nove dramske sezone.

Marij Kogoj, troje solospesov. Vno-
vič opozarjamo, na Korojeve tri pesmi s
klavirjem. Pesmi pokažejo šele po stro-
jem in pridnem študiju svoje lepote. Ne-
kak tiskovnih pomoči naj se popravi v »Jaz
se te bom spomnila« na 5. strani v sprem-
ljavi: prvi takt v vijoličnem ključu me-
sto c — ces, v 6. taktu iste strani v glasov-
nem partu pri besedi »ptičko« na »ko« i
f šestnastinka. V devetem taktu dobi v
spremljavi četrti udarec razveznik. Spre-
hod v zmiru v začetku tri četrtine takta
zadnji takt spremljave (v basu) se igra
mesto ges — g (razveznik). Upamo, da bo
marsikateri »čuteč« segel po njih.

Rusko-poljska vojna.

Moskva, 13. (Brezlično.) Poljski pa-
lamentarji so se sestali z ruskimi parla-
mentarji šele ko so Rusi že zavzeli Sje-

dlec. Nato so določili 14. avgust za se-
stanek. Datum so predlagali Poljaki in ne
Rusi, vsled česar niso krivi Rusi zopet-
nega zavlačevanja. Rusija se trudi že tri
tedne, da dobi stik s Poljsko. Vsako za-
vlačevanje so zakrivil Poljaki. Sovjetska
vlada sumi, da se zavlačevanje povzroča
namenoma, in sicer na prizadevanje Fran-
cije, da se med tem pripravi ne samo
Poljska, ampak tudi general Wrangel za
odpor.

Poznanj, 13. Poljski parlamentarji so
se včeraj vrnili v Varšavo. Sovjetska vla-
da je predlagala, naj poljska delegacija
prekorači rusko fronto 14. avgusta jutraj.
Poljska vlada bo ob naznačenem času po-
slala svoje zastopnike.

Moskva, 13. Frontno poročilo z dne
12. t. m.: 10. avgusta smo zavzeli Mlavo,
Pultusk, Sledlec in nekaj krajev 12 vrst
zahodno od Lukova. V smeri proti Cholmu
smo prekoračili Bug in dosegli cesto Vlo-
dava-Cholm. V bližini mesta Vladimir Vo-
linski smo zavzeli Grubešov in Krylov.

Vladna kriza.

Zopet kriza.

V Belgradu so se že skoro po-
godili glede sestave koncentracijske
vlade. Že so objavljali komunikacije,
sestavili listo, a kakor poroča »Jug-
oslavija«, je zopet nastala kriza.
Pogajanja so prekinjena. Ta ostudni
dobičarski boj za izvoznice, za pri-
vilegije in ob zanemarjanju interesov
prebivalstva je že preočit. Zadnji
čas je, da se napravi konec komediji,
ki jo upravlja oboje odločujoči skupini.

Kaj bodo sedaj napravili? Njim
se ne mudi. Ima još vremena! Ti, na-
rod, pa trpi in glej, kako te izkori-
ščajo. Vsi pojavi govore za nevtrali-
zacijo vlade, če bi bilo to mogoče.
O, ti uboga Jugoslavija, ki imaš
take luči na vodilnih mestih!

Belgrad, 13. Snoči so se sestali
zastopniki parlamentarne zaednice
dr. Vesnić, dr. Ninčič in dr. Janko-
vič ter zastopniki demokratske za-
ednice Ljuba Davidovič, Milorad
Draskovič in Sv. Pribečević, da iz-
menjajo misli o osebah, ki bi vstopi-
le v novo koncentracijsko vlado.
Sestanek je trajal dalje časa.

Belgrad, 13. V političnih krogih
parlamentarne in demokratske za-
ednice zatrijele. da te še prezgodno
govoriti o osebah, ki bi vstopile v
novo vlado. V krogih demokratske
zaednice trdijo, da bo mesto Davi-
doviča postal minister za notranje
stvari Draskovič.

Belgrad, 13. Po avdijenci dr.
Vesniča pri regentu prestolonasled-
niku, na kateri je regent apeliral na obe
parlamentarni skupini, da v
spornih vprašanjih z ozirom na po-
litični položaj popustita, da se tako
omogoči sestava koncentracijskega
kabineta, je dr. Vesnić konferiral z
zastopniki demokratske in parla-
mentarne zaednice. Doznava se, da
je prišlo do sporazuma v vprašanju
izvoza in sicer tako, da je dovoljen
izvoz pšenice, a le s pogojem, da
se pšenica zmelje v naših mlinih in
se potem izvaža kot moka. V vpra-
šanju agrarne reforme so se vršila
včeraj dopoldne in popoldne ter tudi
danes pogajanja med obema skupi-
nama. Glede tega vprašanja še niso
prišli do sporazuma. toda upati je, da
bo regentov apel uplival na razvoj
krize, tako da se bo možno tudi v
agrarnem vprašanju v kratkem zedi-
niti.

Zagreb, 13. »Domovina« javlja iz Be-
grada, da so na seji demokratskega kluba
sprejeli izpremembe, ki jih je predložil ra-
dikalni klub. Dr. Vesnić je takoj na to se-
stavil listo ministrstva, ki je s malim iz-
premembami ostala ista. Obe dve skupini
sta žrtvovali svoje voditelje, Protčica in
Davidoviča.

Belgrad, 13. Posamezna poverljiva
mesta v pokrajinskih vladah se podelje
takole: Slovenija: notranji posli nevtrolec,
socialno skrbstvo demokrat, pravosodje
demokrat, ostala mesta dobi Slovenska
ljudska stranka; Hrvatska in Slavonija:
notranje zadeve demokrat, poljedelstvo
demokrat, zdravstvo demokrat, ostala me-
sta se razdelje po sporazumu med ostale
stranke; Bosna in Hercegovina: notranje
zadeve demokrat, prosveta demokrat osta-
la mesta se razdelje po sporazumu med
ostale stranke; Dalmacija: predsednik vta-
de ostane dr. Krstelj, notranje zadeve ra-
dikalec dr. Demnica, prosveta pučka stranka.
Delo te vlade mora biti vzajemno, to
je odlok se izda, ako se strinjajo vsi člani
vlade, v nasprotnem primeru pa se črta
z dnevnega reda in pošlje v odločitev mi-
nistrskemu svetu.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

BELA KUN V RUSIJI.

Moskva, 13. Bela Kun je došel v Petrograd.

LLOYD GEORGE BO GOVORIL O POLOŽAJU.

London, 13. Uradno se javlja, da se
sestanefta Lloyd George in lord
Curzon v nedeljo z Millerandom v
Boulogne. Lloyd George bo v pon-
deljek v spodnji zbornici, ki se ni pri-
čela letoletnih počitnic, govoril o po-
ložaju.

ANGLIJA PROTI FRANCIJI IN NASPROTNO.

London, 15. (Brezlično.) Angle-
ško časopisje vseh strank je zelo
presenečeno vsled tega, ker je Fran-
cija priznala Wrangla. »Times« vi-
šeje, da je učinkovala izjava francoske
vlade kakor bomba. Francoski
listi pa obžalujejo, da ena od obeh
velesil tako samolastno postopa
druga pa, da jo hoče varati v politiki.

London, 13. K očitkom francoske-
ga časopisja, da je Lloyd George
poljski vladi nasvetoval, naj sprejme
mirovne pogoje, ne da bi poprej
Francijo obvestila o tem, se uradno
objavlja, da je rekel Lloyd George
samo »da bo sporočil poljski vladi
splošne vtise mirovnih pogojev«, kar
je tudi storil ter se pri tem poslužev-
val čisto splošnih izrazov, ne da bi
bila vsled tega na kakršenkoli način
vezana Francija v svoji bodoči po-
litiki.

NOVA VOJNA GROZI.

Pariz, 13. V progasu na franco-
sko delavstvo je izjavila sovjetska
vlada, da le s tem, da se prizna luž-
norska republika, morda dana mož-
nost rusko-francoske vojne. V tre-
nutku, ko se je nameravalo, s pra-
votnim polsko-ruskim mirom dati
mir vsemu svetu, je Francija s svo-
lim delanjem povzročila ukinjenje
polsko-ruskih pogajanj. Vsled izjave
francoske vlade je dana možnost za
izbruh nove svetovne vojne. Franco-
sko delavstvo ima na ta način v svojih
rokah usodo vsega sveta.

FRANCOSKI SOCIALISTI ZA NEODVISNOST POLJSKE.

Pariz, 13. Osrednji odbor franco-
ske socialistične stranke je sprejel
sklep, ki se glasi, da se mora Poljski
zagotoviti neodvisnost z ozirom na
samoodločevanje narodov, ker je
Poljska važen faktor za evropski
mir.

IRSKA KRIZA.

London, 13. »Evening News« so
zvedele iz neoporočenega vira, da se
v ulsterski provinciji pripravlja
kriza, ki bo usodopolna za Irsko in
britansko državo. Veliko število
Carsonovih pristašev je odreklo svo-
jim voditeljem pokorščino.

NAPAD NA ODESO?

Moskva, 13. Francoski admiral v
Črnem morju je mesto Odeso obve-
stil, da bodo francoske okoliščice za-
čele mesto obstreljevati, ako sovjets-
ke oblasti takoj ne vrnejo zaplenje-
nih letal. Sovjetska vlada je protesti-
rala proti temu nasillu, ki spravlja v
nevarnost tisoče ljudi, ker se Odesa
kot odbrto mesto ne more braniti.

LLOYD GEORGE POSTAJA MIROLIUBEN.

London, 13. Po zatrlu, ki so ga
voditelji koalicije dali na čast Lloyd
Georgu, je ministrski predsednik iz-
javil, da una in računa na to, da se
edinstvo med Anglijo in Francijo ne
bo kršila. Nadalje je Lloyd George
izjavil: Ako gre za vzpostavitev mi-
ru, je naša prva dolžnost, da obvaru-
emo narod neopravičljive pustolov-
ščine. Samo nuine zahteve narodne
časti. vrašanje samostojnosti in
svobode bi moge opravičiti vojno.
Vsi narodi morajo zbrati vse svoje
moči. Mnogo je odvisno od Anglije in
njene edinstvi.

RUSI PRODRGI NA NEMŠKO OZEMLJE.

Berlin, 13. Kakor javlja berlinski
»Lokalanzeiger« z vzhodnopruske
mele, so Rusi prekoračili bivšo nem-
ško mejo in vdrl na poljski koridor.
Kot prvi kraj bivšega nemškega
ozemlja so zasedli Illovo.

Aprovizacija.

Telečje meso. »Vnovčevalnica za živi-
no in mast« oddala je za v soboto to je
14. t. m. sledečim mesarjem svoja teleta
v razprodajo: Ahlinu, Cuzaku, Dolničarju
Jožetu, Ham Mariju, Jeslinu, Kastellcu, Koc-
janu, Makovcu, Novaku, Štraku, Zganjarju
Jožetu, Zganjar Antonu po dve teleti;
Breceljniku, Janežu, Prezelju, Porenti,
Rihtarju, Rihtar star., Kočarju, Lebnu,
Novljanu po tri teleta; Bizilju Šturi ter Ja-
nežiču 6 telet. Kilogram telečjega mesa
velja: sprednjega 17 K ter zadnjega 18 K.
Vsaka stranka dobi največ en kilogram
mesa.

Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Cvetlična semena za jesensko setev kakor cinerarije, negelke, levkoje, primule, matere itd. v lepi izbiri, jamčeno zanesljiva, se dobe pri **Sever & Komp., Ljubljana**, Wolfova ulica št. 12.

Mehlavano soho, če mogoče s prostim uho, uho in električno razsvetljavo, išče urednik „Napreja“. Cenj. ponudbe na uredništvo tega lista.

Velika množina časopisnega papirja se prodaja. Poizve se v upravi „Napreja“.

Preklic.

Podpisani preklicujem vse in obžalujem vse, kar sem obdobju g. kateheta Milavca v Trzinu v pismu na gosp. duh. svetnika Potokarja in v tožbi na višji šolski svet ali v govorjenjem pri ljudeh. Zlasti obžalujem obdolžitev, da g. Katehet moje otroke v šoli šikanira in sovražji ali da v šoli sploh kedaj politizira. Žal mi je, da sem se vsled napačnih informacij dal k temu zapeljati.

V Prištavi pri Trzinu, 11. avgusta 1920.

Jan Brejla.

Ženitna ponudba!

Zelim se oženiti z mlado slovensko deklico. Star sem 25 let. Tista, ki ima veselje, naj mi piše: Frank Ruberšek, Richwood W. Ve, Box 708, Severna Amerika.

Dvokolesa.

nova, komplet z dobro pnevmatiko od K 2200.—.

Pnevmatika po znižani ceni.

F. RATJEL, LJUBLJANA, Stari trg št. 28.

Ko pohitite koncem avgusta v Maribor k Sokolski slavnosti, Vam toplo priporočamo brošuro:

Maribor in okolica.

Zgodovinski opis. Cena K 5.—.

Vodnik po Mariboru.

Cena K 3.—. Po pošti 60 vin. več. Naročila sprejema: Zastopstvo jugoslov. novin, Maribor, Slovenska ulica 15. Na naročila brez denarja se ne ozira!

„Marta“ Tovarna kemičnih izdelkov

SIGMUND HAHN, ZAGREB.

Ulica 155. — Telefon 8—95.

izdeluje vsakovrstna volila za čevlje, toaletno mila v raznih velikostih, modro za perilo v betvah, kockah ali kroglicah. Žveplo v palčicah, francosko žganje, vinski cvet, kolonaz, kvas i. t. d. na debelo in drobno po zmernih cenah.

Klingerit

asbest, kavčuk, ter druga tesnila priporoča

ODON KOUTNY,

trgovina z orodjem in tehničnim materialom

Ljubljana, Kolodvorska ulica 37.

Vsakovrstne slamnike

slamnate torbice (cekarje) predpražnike; vse različne slamnate izdelke, priporoča gospodom trgovcem in cenjenemu občinstvu v obilno naročbo

FRANJO CERAR,

tovarna slamninkov v Stobu, p. Domžale pri Ljubljani.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar

Ljubljana, Mišerjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Cementne cevi,

cevi za vodnjake 1 m svetlobe, grobne oklepe, siebre za vrtno ograje, stopnice iz umetnega kamna i. t. d. nudi po najnižjih cenah. F. Banda & drug Karlovska cesta 8, Ljubljana. 397

LES

rezan, tesan, okrogel,

kupuje 126

„SEVER“

društvo lesnih industrijalcev dravske doline

MARIBOR, Tegethofova cesta št. 43.

Ustanovljeno 1903.

Stampilje

iz kavčuka in kovin

Katalog franko

Pečati
Šablone
Klišeji za tisk
Vzvodno tiskalnice

Modeli za prediskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur
Ljubljana, Dvorni trg 1

COSULICH-LINE TRST-NEW-YORK.

Odplov parnikov z Trsta:

14. avgusta poštni parnik BELVEDERE,
15. avgusta brzoparnik AMERIKA,
21. avgusta brzoparnik PRES. WILSON,
26. avgusta poštni parnik COLUMBIA.

Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

Simon Kmetec, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Marija Tičar, Tovarniška zaloga
= Ljubljana = **= papirja =**
Selenburgova ulica. :: In razglednic ::

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

204

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban 178.

Konsumno društvo za Slovenijo

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo ima sedaj nad 17.000 članov. Po zadnjem računskem zaključku znašajo društveni skladi:

rezervni sklad K 42.831'65

bolniški sklad K 33.411'16

dispozic. sklad K 21.007'61

pogrebni sklad K 1.000'—

deležni sklad K 303.022'94

Društvo izplačuje zaostalim po umrlih članih pogrebno podporo, bolnim članom, bolniško podporo.

Društvo ima 35 prodajal in sicer sledeče:

Ljubljana, Sp. Šiška
Glince pri Ljubljani
Rožna dolina pri Ljubljani
Ljubljana, Bohoričeva ulica
Ljubljana, Krakovski nasip
Ljubljana, Sodna ulica
Trzin na Gorenjskem
Križ pri Trzinu
Sv. Ana pri Trzinu
Sava-Jesenice
Jesenice (pri Fejaniu)
Koroška-Bel, Javornik

Mojstrana
Kranjska gora
Gorje pri Bledu
Radovljica
Borovnica
Kamnik
Litija
Radeče-Zidanmost
Celje
Store pri Celju
Sočani
Rogaška Slatina
Pragersko
Maibor
Ruše nad Mariborom
Fala pri Mariboru
St. Lorenz na Pohorju
Guštanj
Prevalje
Mežica Koroška
Črna L.
Črna H.
Pliberk
Polčane

Hranilni oddelek

društva obrestuje hranilne vloge po 4% oziroma 4 1/2%. Hranilne vloge se vlagajo in izplačujejo v vseh zgoraj navedenih društvenih prodajalnah, kjer se dobijo tudi vsa potrebna pojasnila.

Kot član pristopi lahko vsak. Pristop znaša K 1.— delež K 100.—

Pisarna: Ljubljana-Sp. Šiška, Kolodvorska c. 208.

Pisma naj se pošiljajo pod naslovom: **Ljubljana, poštni predal št. 13.**

Domača tvrdka. Solidne cene.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Velika izbira izgotov-

ljene obleke vseh vrst

za gospode, dame in

otroke. Zaloga vsako-

vrstnega blaga za

moške obleke, površ-

nike in suknje, dalje

vata za krojače v

kosih in na metre.

Glavno zastopstvo za:

UNDERWOOD

pisalni stroj

OPALOGRAPH

razmnoževalni aparat

ima tvrdka

THE REX Co., Ljubljana

Selenburgova ul. 7/I. in Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Gonilne jermene

nudi

DRAVA

lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

JABOLKA

v vsaki množini, dokler traja zaloga, prodaja

srednje vrste po K 1,

boljše vrste po K 2 za kg

Koroška gospodarska družba v skladišču „BALKAN“

In sicer dop. od 8. do 12., pop. od 2. do 5. ure.

M. Kuštrin

Ljubljana — Maribor

Dunajska cesta št. 20. Podr. Jurčičeva ul. 9

priporoča

Auto-kolesa ter vsake

vrste gumijevih predme-

tov, izolirane žice za

električno napeljavo,

elektrotehnični material

po najnižjih cenah.

Telefon št. 470.

„BALKAN“ Trgov. špedicijska in komisijska del. družba.

Brzojavni naslov: „BALKANSPED.“

LJUBLJANA—MARIBOR—TRST—WIEN.

Špedicija vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišče. — Zavarovanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s patentiranimi vozovi na vse strani. — Skladnice, spetjo s tiskom juž. žel. — I. ljubljansko javno skladišče.

Največje domače špedicijsko podjetje.